

синонімічних термінологічних словосполучень. Основними способами перекладу цих термінів є еквівалентний переклад та граматичні трансформації.

Перспективи подальшого дослідження ми бачимо в окремому аналізі структурних особливостей багатокомпонентних термінів з охорони праці та способів їх перекладу англійською мовою.

Література

- Андрейчук Н. І. Охорона праці : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. 276 с.
- Білозерська Л. П. Термінологія та переклад : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2010. 232 с.
- Д'яков А. С. Основи термінотворення: семант. та соціолінгвіст. аспекти. Київ : Вид. дім «KM Academia», 2000. 218с.
- Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
- Кияк Т. Р. Функції та переклад термінів у фахових текстах. URL: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=philology&id=4368&start=1 (дата звернення 12.03.2017).
- Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу : Учбовий посібник. Київ, 2001. 290 с.
- Павлова О. С. Англійські бінарні терміни-фраземи і проблеми їх перекладу. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/8516/> (дата звернення 10.03.2017).
- Циткіна Ф. О. Термінологія й переклад. Львів : VLI, 2003. 187 с.
- Щерба Д. В. Поняття системи та структури в термінознавстві. *Проблеми української термінології : Зб. наук. праць*. Львів, 2006. С.15-16.
- Шуневич Б. І. Україно-англійський словник термінів зі сфери надзвичайних ситуацій : сучасний стан і перспективи вдосконалення. URL: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=philology&id=4368&start=1
- Ярошевська В. М. Словник термінів і понять з безпеки життєдіяльності. Київ : Професіонал, 2004. 256 с.
- Byrne J. Technical Translation. Usability Strategies for Translating Technical Documentation. Dordrecht, 2006. 342 p.
- Luu T. T. Strategies to Translate Information Technology (IT) Terms. *Theory and Practice in Language Studies*. 1(1), 2011. P. 1–7.

(Матеріал надійшов до редакції 25.01.19. Прийнято до друку 28.02.19)

УДК: 378.147,016:794]:811.112.2

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2019-76-18>

МУСАФІР В. Ф.

(*Чорноморський національний університет імені Петра Могили*)

НОВІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРИКЛАДІ ВЕБ-КВЕСТУ

Стаття присвячена сучасному методу навчання німецької мови із використанням інформаційних технологій – Веб-квесту. Під час вивчення німецької мови у ЗВО виникає потреба модернізувати процес навчання, сприяти підвищенню мотивації студентів до самостійної роботи, а також покращити навички критичного аналізу матеріалу та удосконалити рівень медіа-грамотності студентів. Крім того, у статті розглянуто приклад Веб-квесту запропонований студентам третього курсу Інституту філології ЧНУ імені Петра Могили. Було досліджено основні етапи Веб-квесту, формальні аспекти впровадження такого методу роботи на заняттях з німецької мови у ЗВО, а також можливі перешкоди для студентів та викладачів.

Стаття має на меті встановити сприятливі умови для ефективного використання Веб-квесту на заняттях з німецької мови та дослідити стратегії та прийоми впровадження такої моделі у ЗВО.

Формування мовної компетенції студентів пов'язане із необхідністю впровадження нового бачення навчального процесу як інформаційного середовища, де викладач сприяє вихованню та всебічному розвитку особистості з позиції гуманізму та відкритості, при цьому виступає модератором та радником, дозволяючи студентам зайняти провідну позицію у навчальному процесі.

Серед основних переваг методу Веб-квесту: саморозвиток студента; здатність самостійно обирати форму презентації результатів роботи; групова робота; активізація пізнавального апарату.

У публікації розглядаються основні етапи побудови Веб-квесту: вибір теми, формування завдання, перелік доступних матеріалів, опис процесу роботи, оцінка результатів та презентація вихідної інформації. Крім того, окреслено необхідність ґрунтовного підходу до критеріїв оцінки студентів.

Ключові слова: Веб-квест, інформаційні технології, медіа-грамотність, проектна робота, інтерактивне навчання, мотивація.

Musafir V. F. New Approaches to Learning the German Language in Higher Education Institutions on the Example of WebQuest. The article is devoted to the modern method of teaching the German language using information technology on the example of WebQuest. During the study of German at Higher Education Institutions there is a need to modernize the learning process, to promote students' motivation for independent work, as well as to improve their skills of critical analysis. In addition, an

example of WebQuest is discussed. The stages of the WebQuest were analyzed. An article also deals with the formal aspects of implementing this method in German language classes, as well as with possible obstacles for students and teachers.

The aim of the article is to establish favorable conditions for the effective use of the WebQuest for German language lessons and to explore strategies and techniques for implementing such a model in the university.

The formation of students' linguistic competence is associated with the need to introduce a new vision of the learning process as an information environment, where the teacher promotes the education and comprehensive development of the individual from the standpoint of humanism and openness, while acting as a moderator and advisor, allowing students to take a leading position.

Among the main advantages of the WebQuest method are: student's self-development; ability to choose the form of presentation of work results independently; group work; activation of the cognitive apparatus.

The publication discusses the main stages of building a WebQuest: choosing a topic, formulating a task, a list of available materials, a description of the work process, evaluation of results and presentation of background information. It also outlines the need for a sensible approach to student assessment criteria.

Keywords: WebQuest, information technology, media literacy, project work, online learning, motivation.

У сучасній дидактиці вагоме місце займають інформаційні технології й способи їх інтеграції у навчальний процес. Проблемою впровадження інформаційних технологій у навчання свого часу займалися Є. С. Полат, Л. І. Морська, І. Б. Дулепа, Т. Ю. Воронцова, S. P. Ballstaedt, M. Kerres, R. Tronstad та інші. Проте **актуальним** залишається практичне застосування нових підходів на занятті з німецької мови у вищих навчальних закладах. Одним із способів змістовного використання Інтернету на занятті з німецької мови є **WebQuest** [Dodge 1995, с. 10-13].

Під терміном «*Веб-квест*» розуміють складну дидактичну модель, що передбачає виконання певних завдань з обробки електронних текстів та матеріалів з елементами проектної роботи [Трепкау 2015, с. 13]. Спільним для всіх визначень є те, що Інтернет-джерела надаються студентам як вихідні пункти для вирішення завдання. Основну увагу приділено незалежній роботі студента, яка має призвести до самостійної побудови знань.

Зазвичай Веб-квест має логічну структуру. На основі максимально автентичної ситуації студенти отримують завдання, які вони виконують за допомогою доступних Інтернет-джерел. Безумовно, бажано, щоб вони відкривали для себе подальші джерела інформації та включали їх у свою роботу. Наприклад, підручники, статті з журналів, додаткові Інтернет-джерела тощо. Для Веб-квесту характерними є також конкретні інструкції від викладача щодо процесу роботи. На першому місці стоїть співпраця та спілкування у відповідній робочій групі, а також представлення результатів роботи для інших. Також наявна система оцінювання, яка заздалегідь інформує студентів про критерії оцінки їх роботи. Результати Веб-квесту - відображення всього робочого процесу.

Традиційний Веб-квест складається з 6 етапів:

1. Вступ, тема. Формування проблемної ситуації, що мотивує студентів до пошуку рішення.
2. Завдання. Складність залежить від теми та цільової групи студентів. Завдання зазвичай розподіляється на декілька студентів.
3. Матеріали. Перелік матеріалів для вирішення завдання (посилання на Інтернет та інші джерела).
4. Процес. Керування студентами під час вирішення завдання.
5. Оцінка. Можливість критично розміркувати над отриманими результатами.
6. Презентація. Представлення результатів у адекватній формі, наприклад, в Інтернеті або презентації PowerPoint або у вигляді документа Word [Gerber, 2007].

Метою дослідження є критичний аналіз Веб-квесту, його потенціалу та недоліків на конкретному прикладі. Вирішення мети передбачає розв'язання конкретних **завдань**: встановлення сприятливих умов для ефективного використання Веб-квесту на заняттях з німецької мови; дослідження стратегій та прийомів впровадження такої моделі у ЗВО.

Предмет та об'єкт дослідження. Студентам третього курсу німецької філології ЧНУ імені Петра Могили було запропоновано під час вивчення теми „Freizeit“ взяти участь у новій для них моделі заняття – Веб-квесті. Перед підготовкою завдання викладачеві потрібно було врахувати такі умови: наявність у студентів навичок грамотної обробки текстової

інформації; здатність студентів працювати з ПК та Інтернетом; вміння працювати у групі. Основною перешкодою на даному етапі роботи було забезпечення швидкого доступу в Інтернет, наявність у студентів паролів для входу в університетську мережу. Тому готувати приміщення потрібно було заздалегідь. Робота з Веб-квестом відбувалася у звичній для студентів аудиторії, де було встановлено 5 комп'ютерів із WiFi. Групу із 15 студентів було поділено на 5 підгруп по 3 людини в кожній. Основним завданням студентів було виявлення особливостей проведення вільного часу німецькомовної молоді; формування достатнього словникового запасу для складання власних текстів про свій вільний час; розвиток навичок з обробки тексту як у письмовому так і в аудіо вигляді.

Запропонований Веб-квест складався із 6 завдань:

1. Aufgabe: Information über verschiedene Freizeitmöglichkeiten der deutschsprachigen Jugend zusammenstellen, formulieren und präsentieren. Für die Arbeit können Sie das Internet, Bücher, Filme und Zeitschriften benutzen.

2. Gehen Sie auf die Homepage <https://www.freizeit.ch/>. In der Menüliste des Schweizerischen Freizeitportals für die ganze Familie können Sie die verbreiteten Aktivitäten sehen. Welche von ihnen aus 15 Rubriken finden Sie besonders interessant und warum? Begründen Sie Ihre Wahl.

3. Sie finden in der Menüliste auf der linken Seite das Unterthema „Neuigkeiten“. Wie viele davon gibt es? Welche von diesen Veranstaltungen wären für Sie auch interessant? Erfüllen Sie diese Aufgabe in Form einer Tabelle: Neuigkeit – Beschreibung – Begründung.

4. Wählen Sie nun in der Rubrik „Aktivitäten nach Region“ einige davon und schauen Sie sich an. Welche von ihnen könnte man in der Ukraine veranstalten? Welche davon haben Sie überrascht und warum?

5. Machen wir jetzt eine akustische Reise durch Deutschland nach der Suche von interessanten Aspekten der Freizeitgestaltung. Gehen Sie auf der Webseite <https://www.dw.com/de/media-center/alle-inhalte/s-100814>. Hören Sie sich mindestens eine Reportage an und notieren Sie etwas, was Sie vorher nicht wussten. Erfüllen Sie diese Aufgabe in Form einer Tabelle: Reportage – Beschreibung – Was war neu für mich.

6. Bewertung des Projekts. Sie wählen Schwerpunkte, Aspekte und Präsentationsform (Plakat, Power Point Präsentation, Video und anderes). Sie können zuerst Ihre Präsentation in der Gruppe zeigen. Sie sollen dann Ihre Präsentation oder andere Form der Arbeit auf der Webseite <http://moodle3.chmnu.edu.ua> herunterladen. Auf solche Weise werden Sie Ihre Note bekommen.

При оцінці результатів проекту потрібно враховувати наступні аспекти: структура презентації (логічна/нелогічна); зміст презентації; представлення результатів (наприклад, наочність та вмотивованість); мова викладу (граматична та стилістична правильність); медіаграмотність тощо. Важливо надати студентам опис критеріїв до початку роботи над Веб-квестом з метою формування рівня очікуваного результату.

Висновки та результати дослідження. Отже, використання Веб-квесту на заняттях з німецької мови дозволить активізувати самостійну роботу студентів, підвищити їх мотивацію та вдосконалити навички роботи з фактографічним матеріалом. При цьому покращується вміння студентів критично оцінювати власну роботу, удосконалюються навички групової роботи.

Оскільки викладач у роботі з Веб-квестом виступає модератором та координатором, доречним є окреслення кола проблем, пов'язаних саме із вибором теми заняття та формуванням завдань. Сайти повинні містити автентичну інформацію, яка є доступною та актуальною. Крім того, вагоме значення має те, які саме технічні засоби використовуються на занятті. Планшет або мобільний телефон, на відміну від ПК, по-іншому презентують інформацію з сайтів, тому важливим є використання однакових приладів для всіх студентів. Отже, ПК – найкращий вибір для проведення Веб-квесту.

Враховуючи переваги впровадження Веб-квесту на заняттях з німецької мови, все ж таки деякі моменти можуть викликати дискусію та сумніви:

1. Оскільки зараз наявна велика кількість унікальних розробок (кожний викладач намагається якомога цікавіше організувати освітній процес), виникає проблема стандартизації критеріїв оцінки й результатів роботи.

2. Неоднорідний рівень технічного забезпечення ЗВО.

3. Недостатня інформаційна кваліфікація викладача.

Через це доречним є впровадження єдиного стандарту для використання інформаційних технологій у ЗВО, а також надання викладачам можливості подальшого удосконалення своїх навичок на семінарах чи курсах підвищення медіа-компетенції.

Узагальнюючи результати дослідження методу Веб-квест на заняттях з німецької мови, можна виділити такі аспекти [Кузьміна, 2008, с. 2]:

1. Індивідуальний підхід. Студент може самостійно обирати для себе темп роботи, завдання викладача направляти його та корегувати процес засвоєння нового матеріалу.

2. Варіативність навчання. Можливість вибору між різними варіантами виконання завдань.

3. Презентація навчального матеріалу різними засобами із залученням інтерактивних видів робіт.

Перспективи подальших розвідок. Враховуючи сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій, їхнє залучення у професійну діяльність підготовки майбутніх фахівців, методи та прийоми роботи на заняттях з німецької мови у ЗВО можна суттєво покращити та модернізувати. Метод Веб-квесту може враховуватися при складанні навчальних програм. Вважаємо, що урахування вимог та потреб сучасного інформаційного суспільства допоможе належним чином підготувати студентів.

Підсумовуючи інформацію щодо можливості використання Веб-квесту на заняттях з німецької мови, потрібно вказати можливість розробки нових курсів, що спрямовані на інтерактивне навчання із використанням інформаційних технологій. Студенти можуть обирати між різними способами роботи, але невід'ємною частиною навчального процесу є здатність працювати з найбільш поширеними форматами файлів: MS Word, Excel, HTML, PowerPoint. Незалежно від обраного методу роботи, всі студенти-філологи потребують однакових інструментів для професійної діяльності: термінологічні словники, глосарії, бази даних; навички роботи з медіа-даними; консультування з викладачем.

Об'єктивна та зрозуміла оцінка ефективності роботи студентів з Веб-квестом є головною проблемою викладача. Крім формальних аспектів, слід використовувати зворотній зв'язок (наприклад, група у Viber, якщо завдання виконується вдома) для мотивації студентів до роздумів. У цьому контексті доцільно заздалегідь встановити критерії оцінювання. На основі таких критеріїв процес оцінювання може проходити в групі, що підсилює почуття критичної оцінки виконаної роботи. Крім того, можуть бути корисні письмові відгуки викладача. Він повинен зосереджуватися не лише на «кінцевому продукті», але перш за все на спілкуванні та співпраці студентів.

Слід також враховувати, що студенти очікують підтримки та відгуків від викладача. Для асинхронного обміну насамперед потрібен дискусійний форум. Слід також мати можливість додавати вкладення до окремих публікацій (наприклад, документ Word), щоб мати доступ до окремих файлів, які можуть бути надалі відредаговані різними членами групи. У будь-якому випадку, перспективним є покращення теоретичних навичок викладачів у модерації електронного спілкування. У такому типі навчання викладачі вже не знаходяться у центрі уваги, а виступають більше у фоновому режимі як супутники навчання та радники.

Література

Кузьміна І. П. Використання сучасних інформаційних технологій на заняттях з іноземної мови. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Філософія. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць. № 3(24). 2008. С. 186–190.

- Dodge B. WebQuests : A technique for internet-based learning. *Distance Educator*, 1995. Vol. 1. p. 10-13.
 Gerber S. Mit der WebQuest-Methode zur E-Learning-Arrangements. *Computer und Unterricht*, Heft 67, 2007, S. 50 f.
 Trepkau C. WebQuests im Deutschunterricht : Eine qualitativ-empirische Studie zur handlungsorientierten Förderung der Hypertext-Lesekompetenz. München : kopaed. 2015. 367 S.
 Das Schweizer Freizeitportal für die ganze Familie. URL: <https://www.freizeit.ch/>.
 Deutsche Welle. URL: <https://www.dw.com/de/media-center/alle-inhalte/s-100814>.
 Moodle ЧНУ імені Петра Могили. URL: <http://moodle3.chmnu.edu.ua>

(Матеріал надійшов до редакції 23.01.19. Прийнято до друку 12.03.19)

УДК: 811.111'373.49'42:32

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2019-76-19>

НАЗАРЕНКО О. В., ГАЛЕЖЕНКО В. Г.
 (Сумський державний університет)

ЕВФЕМІЗМИ ЯК ЛЕКСИЧНИЙ ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ПОЛІТКОРЕКТНОСТІ

У статті проаналізовано процес евфемізації в політичному дискурсі та поняття евфемії на тлі політкоректного світу. Дослідження полягає в комплексному вивченні лексико-семантичного і прагматичного потенціалу політичної евфемії, що дозволяє простежити процеси утворення та функціонування політичних евфемізмів в сучасній англійській мові в динаміці, а також стосується маніпулятивного впливу евфемізмів на свідомість реципієнта. Під час дослідження розглянуто явище евфемії й поняття політичного табу в промовах американських і британських діячів. Особливе місце відведено характерним рисам політичного дискурсу й лексико-семантичним особливостям евфемізмів, що належать до мовних універсалій. Засоби процесу евфемізації розкриваються у наведених уривках з промов англомовних політичних діячів. Формування сприйняття соціальної і політичної дійсності залежить від функціонування лінгвокогнітивних аспектів політичного дискурсу, який нині вважають одним із найпоширеніших завдяки ролі ведення дипломатичних відносин і внутрішньодержавної політичної комунікації, тому, увагу зосереджено на політичному дискурсі не лише як явищі власне політичному, але і як лінгвістичному та психологічному. Класифікація евфемізмів відповідно до їхньої семантики, емоційності й свідомості їх вживання є оптимальною в ракурсі нашого дослідження. Здійснено аналіз евфемізмів згідно з їхнім типом, функцією у текстах політичних промов. Таким чином, висвітлено основні причинно-наслідкові зв'язки явища евфемії. Розглянуто поняття політкоректності як одне з фундаментальних засад політичної комунікації. Процес евфемізації допомагає реалізувати головні завдання політкоректності – уникнення табу, наближення до аудиторії, ввічливість, прагматичний вплив на реципієнта та моделювання інтересів цільової аудиторії шляхом вуалювання конотацій або замовчування понять. Об'єкт нашого дослідження охоплює тексти виступів за останні чотири роки, тому окреслені питання є актуальними й зачіпають специфіку дискурсу, його лінгвістичний аналіз в дослідженні сучасної англійської мови.

Ключові слова: політичний дискурс, політкоректність, політичне табу, евфемізми, евфемія, евфемізація.

Nazarenko O. V., Halezhenko V. H. Euphemisms as lexical means of political correctness category expression. The article deals with euphemization as a process of creation the corresponding vocabulary in the political discourse, as well as with the notion of euphemia overshadowed by politically correct world. The phenomenon of euphemia and the notion political taboo within the speeches of both American and British politicians were under consideration while investigating. A special place is given to the characteristic features of political discourse and lexico-semantic peculiarities of euphemisms belonging to the language universals. The means of euphemization process is revealed while providing the examples of abstracts from speeches in English. The study concerns the manipulative impact of euphemisms on the recipient's consciousness. The perception of social and political reality depends on functioning of the linguocognitive aspects of political discourse, that is currently considered to be the most popular and disassembled as a set of discursive practices in virtue of the role of conducting diplomatic relations and internal political communication; so, the focus is on the political discourse not only as a political phenomenon, but also as a linguistic and psychological one. Categorizing of euphemisms according to their semantics, emotiveness and consciousness of usage is optimal within the perspective of our study. Euphemisms are analyzed according to their type, function, cause and effect within politicians' speeches. Hence, the main causative factors of euphemia are highlighted. The notion political correctness is revealed as one of the fundamental principles of political communication within the investigating process. Euphemization process prompts implementation of main politcorectness' tasks, which imply avoiding taboos, approaching the audience, creating favorable communication conditions, being polite, influencing the recipient in a pragmatical way and modeling the interests of the target audience by veiling connotations or concealing concepts. The object of our study is correlated with the texts of speeches over the last four years, thus, the topical issues are concerned.

Key words: political discourse, political correctness, political taboo, euphemisms, euphemia, euphemization.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням інтересу до використання політкоректної лексики. У ХХІ столітті, коли політика є рушійною силою не лише дипломатичних відносин, а й щоденного добробуту населення, важливо правильно оцінювати функції евфемізації та її значення у процесі моделювання інтересів суспільства.